

Nr 625

Av herr Jonasson m. fl., angående deltid- och korttidsanställdas samt lågavlönades ställning inom den allmänna försäkringen.

(Lika lydande med motion nr 512 i Första kammaren)

Den allmänna tilläggs pensioneringen har givits en utformning som i vissa avseenden missgynnar personer och grupper med relativt blygsamma inkomster. Som exempel härpå kan nämnas de korttidsanställdas ställning inom systemet. De korttidsanställda får inte det utbyte i form av pensionsrätt för erlagda avgifter som andra personer som tillhör systemet. Detta beror på olikhet i reglerna för beräkning av pensionsgrundande inkomst och för beräkning av avgiftsgrundande inkomst, i båda avseenden såvitt gäller inkomst av anställning. Dessa regler torde ha tillkommit i syfte att omöjliggöra avgiftsundanflykt av betydelse genom anställningsbyten. De medför emellertid att de korttids- och deltidanställda, till skillnad från de heltidsanställda, ej får pensionsrätt i förhållande till den avgift som presenterats. I en del fall kan betydande avgiftsbelopp erläggas för korttids- och deltidanställda utan att de anställda erhåller någon pensionsrätt. I andra fall erlägges avgift för anställda av den åsyftade kategorien utan att de erhåller så stor pensionsrätt som avgiftens storlek motiverar. Då olägenheterna till övervägande delen drabbar personer med relativt små inkomster anser vi dessa förhållanden högst otillfredsställande. Bland de grupper som drabbats kan nämnas husmödrar och studerande, som har förvärvsarbete på deltid eller som arbetar viss del av året som semestervikarier eller liknande, samt företagare, som har viss inkomst av anställning — t. ex. småbrukare som har skogsarbete en viss tid på året. Enligt vår mening bör åtgärder vidtas för att skyndsamt avveckla dessa olägenheter till förmån för en ordning, som ur de berörda korttids- och deltidanställdas synpunkt är tillfredsställande.

Även på ett annat område är reglerna så utformade att de gynnar de högre inkomsttagarna på bekostnad av de lägre. Härmed avser vi främst de s. k. 30- och 15-årsreglerna. Pensionen skall, när systemet är helt utbyggt, utgå för högst 30 intjänade år, men avgifter skall inbetalas för hela den aktiva arbetstiden. Den som får avstå arbetsinkomst till ATP under 45 — 50 år får sålunda inte räkna fler pensionspoäng än den som får avstå

till avgifter i endast 30 år, vilket i stort sett måste missgynna låglönegrupperna, som tidigt kommer ut i förvärvslivet.

Samma effekt får den s. k. 15-årsregeln om att pensionen skall beräknas på genomsnittsinkomsten under de 15 bästa åren. De grupper som har brant stigande inkomster under senare delen av sin aktiva tid favoriseras härigenom. De lägre inkomstgrupperna har i regel en jämn inkomstutveckling under hela sin aktiva tid.

De nuvarande reglerna för beräkning av avgifter och förmåner inom tilläggspensioneringen missgynnar enligt vår uppfattning låginkomstgrupperna. De får inte samma utbyte för erlagda avgifter som andra grupper. Den vägledande principen bör vara att en viss avgiftssumma skall ge samma förmån oavsett under vilken tidrymd och fördelning på olika år m. m. den inbetalats. Vi anser, att det bör finnas goda möjligheter att genomföra en sådan reformering av pensionssystemet att det bringas i överensstämmelse med de ovannämnda principerna. Frågan härom bör snarast prövas ingående.

Med hänvisning till det anförda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning samt förslag rörande en sådan reformering av berörda regler i ATP-systemet att den nuvarande disproportionen mellan avgift och förmån för deltids- och korttidsanställda samt lågavlönade avlägsnas i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1965

Bertil Jonasson

Rune Gustavsson

Fritz Börjesson

i Alvesta

i Glömminge